

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0406U004838

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-12-2006

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Полякова Олена Валеріївна

2. Polyakova Olena Valeriyivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 14.03.02

Назва наукової спеціальності: Патологічна анатомія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 23-11-2006

Спеціальність за освітою: 7.110.101

Місце роботи здобувача: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: Україна, 61022, м. Харків, майдан Свободи,4

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 64.600.01

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: Україна, 61022, м. Харків, майдан Свободи,4

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 76.29.48

Тема дисертації:

1. Патологічна анатомія підшлункової залози плодів та новонароджених від матерів з анемією.
2. Pathological anatomy of the pancreas of fetuses and neonates from the anemic mothers

Реферат:

1. Об'єкт дослідження: анемія вагітних. Мета дослідження: вивчення морфофункціонального стану екзо- й ендокринного апарату ПЗ у плодів і новонароджених, що народилися від матерів, вагітність яких була ускладнена ЗДА. Методи дослідження: макроскопічний, органометричний, гі-стологічний, гістохімічний, морфометричний, імуногістохімічний та статистичний методи. Практичне значення отриманих результатів: Проведене комплексне дослідження морфології ПЗ плодів дозволило з'ясувати особливості впливу такого ускладнення вагітності, як анемія, на формування і становлення функцій ПЗ плоду. Виявлені зміни і закономірності відкривають нові аспекти механізмів розвитку порушення екзо- і ендокринного відділів ПЗ як у плодів і новонароджених, так і у дітей більш старшого віку, а також у дорослих індивідуумів. На підставі цього не-онатологам рекомендовано враховувати функціональний стан екзо- і ендокринного апарату ПЗ у таких новонароджених, а педіатрам і ендокринологам виділяти групи ризику відносно розвитку у них ендокринопатій надалі. Пренатальна профілактика поразок плоду при материнській анемії дозво-лить уникнути розвитку і маніфестації різної патології з боку ПЗ у подальшому постнатальному розвитку Наукова

новизна: на матеріалі перинатальних аутопсій загиблих плодів і новонароджених вперше виявлені зміни внутрішньоутробного розвитку ПЗ, обумовлені наявністю у матері під час вагітності анемії. Вперше було встановлено, що анемія матері під час вагітності реалізується прискоренням темпів внутрішньоутробного розвитку ПЗ плоду, підвищенням рівня морфо-функціональної активності β - і α -клітин аж до "робочо-го" виснаження і масової клітинної загибелі переважно шляхом апоптозу. Вперше встановлено, що материнська анемія легкого ступеню приводить до внутрішньоутробної гіпертрофії і гіперплазії β - і α -клітин ПЗ з посиленням їх морфо-функціональної активності. Зміни, що виявляються в описуваних структурах при дії анемії середнього ступеня тяжкості, є граничними і характеризуються наближенням до вичерпаності морфо-функційних можливостей для компенсаторного збільшення функції. Анемія матері під час вагітності обумовлює внутрішньоутробне порушення дозрівання і диференціювання β - і α -клітин ПЗ плоду, що, можливо, веде до порушення функціонування органу в подальшому. Виявлений взаємозв'язок між змінами соматометричних показників плодів і новонароджених і тяжкістю материнської анемії. Ступінь впровадження: результати роботи впроваджені у роботу патологоанатомічних відділень Харківської обласної клінічної лікарні, Дніпропетровської дитячої обласної клінічної лікарні, Сумської обласної клінічної лікарні, відділення дитячої патологічної анатомії УДСЛ ОХМАТДИТ, відділу патологічної анатомії Київської міської клінічної лікарні №10, а також в учбовий процес кафедри загальної та клінічної патології факультету фундаментальної медицини Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна, кафедри патологічної анатомії медичного факультету Сумського державного університету, кафедри патологічної анатомії Дніпропетровської державної медичної академії, кафедри морфології людини Інституту екології та медицини Сфера (галузь) використання: медицина, патологічна анатомія.

2. Object of the study: Anemia in the pregnant. Purpose of the study: To study the morphofunctional state of exo- and endocrine apparatus of the pancreas in fetuses and newborns from mothers with iron-deficiency anemia. Methods of the study: Macroscopy, organometry, histological, histochemical, morphometry, immunohistochemical, statistical. Practical significance of the obtained findings: The performed complex investigation of P morphology in fetuses allowed revealing the peculiarities of anemia influence on formation and development of P function in the fetus. The revealed changes and regularities open new aspects of mechanisms of development of exo- and endocrine department of the pancreas both in fetuses and newborns as well as in older children and adults. Based on the findings of the research it was recommended to consider the functional state of exo- and endocrine apparatus of the P in the newborns and to distinguish risk groups of endocrinopathy development. Prenatal prevention of fetus impairment in mothers with anemia allows to avoid development and manifestation of various P pathology in the post-natal development. Novelty of the obtained results: The material of autopsy of dead fetuses and newborns allowed to reveal the changes in the intrauterine P development caused by the presence of anemia in the pregnant. For the first time it was established that anemia during pregnancy was realized by acceleration of intrauterine P development rate, increase in the morphofunctional activity of β - and α -cells up to "working" exhaustion and massive death by means of apoptosis. For the first time it was established that light anemia during pregnancy caused intrauterine hypertrophy and hyperplasia of β - and α -cells of the P with increase in morphofunctional activity. The changes in the described structures in moderate anemia are borderline and are characterized by exhaustion of morphofunctional capabilities of compensatory function increase. Maternal anemia during pregnancy results in disorders in maturation and differentiation of P β - and α -cells of the fetus which can cause impairment in the organ function in the future. Interrelation between the changes in somatometric parameters of the fetuses and newborns and severity of maternal anemia was revealed. Introduction: The findings of the research were introduced to the work of pathology departments of Kharkiv Regional Clinical Hospital, Dnepropetrovsk Children's Hospital, Sumy Regional Clinical Hospital, department of children's pathology of UCSH OХМАДЕТ, pathology department of Kyiv City Clinical Hospital No. 10 as well as teaching process of department of general and pathological anatomy of faculty of fundamental medicine of Kharkiv National University named after V.N. Karasin, department of pathology of Sumy State University and Dnepropetrovsk State Medical Academy, department of human morphology of Institute for Ecology and Medicine. Sphere of application: medicine, pathological anatomy

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Проценко Олена Сергіївна

2. Protsenko Elena Sergeevna

Кваліфікація: к.мед.н., 14.03.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сорокіна Ірина Вікторівна

2. Сорокіна Ірина Вікторівна

Кваліфікація: д.мед.н., 14.03.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Терещенко Валентина Павлівна

2. Терещенко Валентина Павлівна

Кваліфікація: д.мед.н., 14.03.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Грищенко Валентин Іванович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Грищенко Валентин Іванович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.

